

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	43044
Nom	Ús racional del medicament en atenció primària, hospitalària i sociosanitària
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2138 - Màster Universitari en Investigació i Ús Racional del Medicament	Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació	1	Anual
3103 - Doct. en Biomedicina i Farmàcia	Escola de Doctorat	0	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2138 - Màster Universitari en Investigació i Ús Racional del Medicament	20 - Ús racional del medicament en atenció primària, hospitalària i sociosanitària	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
NOGUERA ROMERO, MARIA ANTONIA	135 - Farmacologia

RESUM

Assignatura orientada a proporcionar a l'estudiant una visió global de com aplicar els principis de l'ús racional del medicament a la pràctica assistencial en Atenció Primària, Hospitalària i Sociosanitària. Es tracta d'una assignatura que permetrà a l'estudiant familiaritzar-se amb el sistema sanitari i amb l'ús eficient del medicament, identificant els problemes que en cada moment es detecten en l'entorn del medicament incloent tant aspectes terapèutics com de gestió de recursos, i la seva incidència en la societat.

L'objectiu del curs és l'adquisició per part de l'estudiant dels coneixements, habilitats i destreses relatives a:

- Utilització dels medicaments en els diferents nivells assistencials
- Gestió eficient dels recursos farmacoterapèutics
- Maneig crític de la informació sobre medicaments
- Avaluació i selecció de medicaments

- Causes relacionades amb l'ús incorrecte dels medicaments
- Factors condicionants de la prescripció
- Indicadors de qualitat de prescripció.
- Conciliació terapèutica
- Lloc terapèutic de les novetats farmacoterapèutiques
- La indústria farmacèutica
- Principis ètics i ús de medicaments.

És de destacar que les competències i els resultats d'aprenentatge a assolir en aquesta assignatura, així com la metodologia docente utilitzada, integren els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) promoguts per les Nacions Unides (Agenda 2030). Entre ells, és important destacar l'Ús Racional de l'Medicament i la promoció de la Salut Comunitària (Objectiu 3: Salut i Benestar) i l'Educació de Qualitat (Objectiu 4). A més es treballen aspectes relacionats amb els ODS 5 (igualtat de gènere) i 10 (reducció de les desigualtats), a l'abordar les diferències en la resposta als fàrmacs segons el gènere i l'accés als medicaments de tota la població

CONEXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No hi ha restricció de matrícula

COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENTATGE (RD 822/2021)

2138 - Màster Universitari en Investigació i Ús Racional del Medicament

- Manejar adequadament les fonts d'informació biomèdica i posseir l'habilitat de fer una valoració crítica d'aquestes integrant la informació per aportar coneixements a grups assistencials multidisciplinaris.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Ser capaços de treballar en equip amb eficiència en la seua tasca professional o investigadora.
- Ser capaços de realitzar una presa ràpida i eficaç de decisions en la seua tasca professional o investigadora.
- Ser capaços d'accedir a la informació necessària (bases de dades, articles científics, etc.) i tenir prou criteri per a la seua interpretació i utilització.
- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Ser capaços d'integrar les noves tecnologies en la seva tasca professional i / o investigadora.
- Saber redactar i preparar presentacions per posteriorment exposar-les i defensar-les.
- Ser capaços d'analitzar de forma crítica tant el seu treball com el del seu companys.
- Ser capaços de valorar la necessitat de completar la seva formació científica, històrica, en llengües, en informàtica, en literatura, en ètica, social i humana en general, assistint a conferències o cursos i / o realitzant activitats complementàries, autoavaluant l'aportació que la realització d'aquestes activitats suposa per a la seva formació integral.
- Ser capaços d'aplicar l'experiència investigadora adquirida en tasques pròpies de la seva professió, tant en l'empresa privada com en organismes públics.
- Dominar la comunicació científica. Posseir habilitats socials i comunicatives en la pràctica assistencial.
- Capacitat de seleccionar i gestionar els recursos disponibles (instrumentals i humans) per a optimitzar resultats en investigació.
- Dominar el mètode científic, el plantejament de protocols experimentals i la interpretació de resultats en la busca, desenrotllament i avaluació de nous fàrmacs.
- Analitzar la utilització de medicaments per a la bona pràctica assistencial. Capacitat per a avaluar resultats farmacoterapèutics.
- Capacitat per a desenrotllar i proposar procediments que contribuïsquen a l'ús racional del medicament.

RESULTATS D'APRENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)

En finalitzar el procés d'ensenyament-aprenentatge l'estudiant haurà de ser capaç de:

- Analitzar i avaluar dades científiques relatives a la utilització de medicaments en Atenció Primària, Hospitalària i Sociosanitària i els problemes implicats en l'ús inadequat de medicaments
- Aplicar els coneixements farmacoterapèutics per a l'elecció / supervisió del tractament farmacològic adequat en cada nivell assistencial.
- Contrastar la informació proporcionada pels assaigs clínics i estudis farmacoeconòmics per a la selecció

de medicaments.

- Reconèixer els factors condicionants de la prescripció i valorar els indicadors de qualitat de prescripció.

-Prevenir, identificar i resoldre problemes relacionats amb la medicació i afavorir la conciliació terapèutica

-Establir el lloc terapèutic de les novetats farmacoterapèutiques

-Comprendre i avaluar l'adherència al tractament com a factor que contribueix al benefici-risc dels medicaments

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Promoció de l'ús racional del medicament

Tema 1. Conceptes generals: l'ús racional del medicament en el nostre entorn

Tema 2. Ètica i recursos sanitaris

Tema 3. Marc legal i agències reguladores

Tema 4. Lectura crítica de la informació sobre medicaments

Tema 5. Selecció de medicaments

Tema 6. Procés de la terapèutica raonada

Tema 7. Genèrics

Tema 8. La indústria farmacèutica

Tema 9. Medicaments i societat

2. Ús Racional del Medicament en la pràctica clínica

Tema 10. Atenció Primària

Tema 11. Atenció Hospitalària

Tema 12. Atenció sociosanitària

Tema 13. Conciliació entre professionals i nivells assistencials

Tema 14. Identificació de pacients amb necessitat de millora en la qualitat de la farmacoteràpia.

Tema 15. Programes de seguiment farmacoterapèutic i avaluació de resultats en el pacient

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Treball en grup	20,00	100
Seminaris	20,00	100
Classes de teoria	15,00	100
Tutories reglades	5,00	100
Elaboració de treballs en grup	40,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	10,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
Resolució de casos pràctics	20,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Durant les activitats, tant teòriques com pràctiques, s'indicaran les aplicacions dels continguts de l'assignatura en relació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). Amb això es pretén proporcionar coneixements, habilitats i motivació per comprendre i abordar aquests ODS, alhora que es promou la reflexió i la crítica.

Classes magistrals. Destinades a l'obtenció dels coneixements bàsics. S'utilitzarà el mètode dogmàtic combinat amb el mètode heurístic, per a la presentació dels conceptes fonamentals i els continguts més rellevants de l'assignatura, emprant els mitjans audiovisuals necessaris per al desenvolupament de les mateixes. Es convidarà a professionals sanitaris experts en els temes corresponents.

Conferències d'experts i Seminaris. A partir de conferències impartides per professionals sanitaris de reconegut prestigi, es proposen diferents problemes, per ser resolts pels estudiants i discutits en sessions presencials sota la supervisió del professor, la qual cosa implicarà una participació activa de l'estudiant.

Debats. Es plantejaran debats sobre situacions reals i d'actualitat, que generin un conflicte respecte a l'ús racional dels medicaments. En aquests debats, pot participar un professional Sanitari o bé són els estudiants els que han d'aportar arguments, defensar-los i consensuar solucions.

Treball de grup. El realitzaran els estudiants en grups de 6-8, mitjançant enquestes d'utilització de medicaments, anàlisi i avaluació farmacoterapèutica de les dades obtingudes en aquestes enquestes i presentació oral del treball en finalitzar el curs

Pràctiques (voluntàries) al centre de Farmacovigilància, Unitat d'Assaigs Clínics, Centre d'Informació de medicaments, Centres assistencials, ...

Tutories. Les tutories s'organitzen en grups reduïts d'estudiants, segons el calendari establert. En elles, el professor plantejarà de forma individual o col·lectiva qüestions específiques de major complexitat a les resoltes en els seminaris ordinaris segons les necessitats dels estudiants. Així mateix, les tutories serviran per resoldre els dubtes que hagin pogut sorgir al llarg de les classes teòriques i per assessorar els

estudiants sobre les estratègies a seguir per esquivar les dificultats que se'ls puguin presentar.

Per a completar la docència presencial: S'utilitzaran les eines "qüestionaris" i "tasques" de l'aula virtual. La qualificació obtinguda es tindrà en compte per a l'avaluació contínua.

AVALUACIÓ

Es realitzarà una avaluació formativa al llarg del curs, en base de l'assistència a classe (30%), participació activa (20%) i resolució de problemes i qüestions (20%)

Es realitzarà també una avaluació final que consistirà en l'elaboració d'un treball (15%) i la presentació oral d'aquest (15%).

Per superar l'assignatura serà necessària l'assistència al 80% de les sessions presencials i l'obtenció d'una qualificació major o igual al 50% dins de cada apartat avaluat.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Guia terapèutica en Atención Primaria. 7ª ed. SEMFYC, 2019
- Andres JC, Fornos JA, Andres NF. Introducción a la investigación en farmacia comunitaria. Grupo Berbes y Aula COFANO, 2010
- Sempere E, Vivas C. Uso racional de los medicamentos. Apuntes para el médico de familia. Obrapropia SL, 2011
- Moitala I, Bosch F, Farréa M, Maddalenob M y Banos JE. (2014) El caso Glivec®: primer ejemplo de debate global en torno al sistema de patentes de medicamentos. Gac Sanit. 2014;28(6):470474, 2014.
- - Promoción del uso racional de medicamentos: componentes centrales. Perspectivas políticas de la OMS sobre medicamentos. OMS, 2020
- La farmacovigilancia: garantía de seguridad en el uso de los medicamentos. Perspectivas políticas de la OMS sobre medicamentos. OMS 2004
- Maldonado JC. Prescripción de medicamentos y problemas en el proceso terapéutico. Revista Médica Vozandes. 2017; 28:5-8.
- Comprender la promoción farmacéutica y responder a ella. OMS, 2010.
- Gallo C, Vilosio J, Salmovici J. Actualización de los criterios STOPP-START: una herramienta para la detección de medicación potencialmente inadecuada en ancianos. Actualización en la Práctica Ambulatoria. 2015; 18(4): 124-129.

Complementàries

- Agencia Española del Medicamento. <http://www.agemed.es>
- Base de Datos del medicamento. Consejo General de Colegios Oficiales de Farmacéuticos. <http://www.portalfarma.com>
- Base de Datos PubMed. U.S. National Library of Medicine and the National Institutes of Health. <http://www.pubmed.com>
- Fundació Institut Català de Farmacologia <http://www.icf.uab.es/Index.html#>
- Cochrane Library. Biblioteca Cochrane Plus www.cochrane.org
- EMEA.Agencia europea del Medicamento. emea.eu.int/
- Embase <http://www.elsevier.nl>
- Food and Drug Administration. <http://www.fda.gov>
- Información Terapéutica del Sistema Nacional de Salud http://www.msc.es/biblioPublic/publicaciones/recursos_propios/infMedic/home.htm
- National Institute for Health and Clinical Excellence. <http://www.nice.org.uk>
- OMS. Organización Mundial de la Salud. <http://www.who.int/en/>
- GENESIS <http://gruposdetrabajo.sefh.es/genesis/genesis/>